

90-і роки минулого сторіччя. РБП – це створення кардинально нових і більш ефективних бізнес-процесів без урахування того, що було раніше. РБП використовує велику кількість інструментів і методів усередині звичайної структури, але його фокус насамперед спрямований на об'єднання функцій на макроорганізаційному рівні. РБП використовує переваги не тільки комп'ютерних технологій, але також технологій управління змінами та працівниками, щоб дати можливість набагато швидше й ефективніше керувати підприємствами, ніж раніше.

Таким чином, розвиток бізнес-середовища йде настільки стрімкими темпами, що існуючі методики забезпечення конкурентного позиціонування на ринку вимагають впровадження сучасних стратегій розвитку підприємства. Слід врахувати, що вибір стратегії, у рамках стратегічного управління, це передусім аналіз, що можливо провести лише на основі інформації про чинники зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, а його точність визначається прямо пропорційно достовірності цієї інформації. Отже, завдяки комплексному використанню різних методів формування стратегії підприємства, а також запровадження нових методик її визначення можна забезпечити покращення функціонування підприємства, що підвищить його конкурентоспроможність в цілому.

Література

- 1 Усик С.П. Вибір стратегії розвитку з урахуванням ступеня готовності підприємства до стратегічних змін / С.П. Усик // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 6. – С. 142-150.
- 2 Левицьки Сирил. Как разработать стратегию: Практические рекомендации по созданию реально работающей стратегии / Левицьки Сирил. – Днепропетровск: Баланс-Клуб, 2003. – 328 с.
- 3 Довгань Л.Є. Стратегічне управління. Навч. посіб. / Л.Є. Довгань, Ю.В. Каракай, Л.П. Артеменко. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.
- 4 Момчева А.М. Теоретичні аспекти розробки стратегії розвитку підприємства / А.М. Момчева // Наука й економіка. – 2009. – Випуск 4 (16) – Том 2 – С. 113–118.
- 5 Сич Є.М. Стратегічний аналіз: Навч.-метод. посібн. / Є.М. Сич, О.В. Пилипенко. – К.: Каравела, 2010. – 304 с.
- 6 Загорюлько А.А. ССП – інструмент прийняття ефективних управленческих рішень / А.А. Загорюлько // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 6 – С. 263-270.

ОСОБЛИВОСТІ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Сак К.В.

Одеський національний політехнічний університет

В умовах ринкової економіки конкурентоспроможність підприємства залежить від величини його економічного потенціалу. Для будівництва ефективних, адаптованих до конкретних умов розвитку, виробничих відносин та розробки механізмів управління підприємством необхідне всебічне, комплексне та системне дослідження такої категорії, як економічний потенціал підприємства, його структурних елементів та характеру взаємодії між ними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В роботах вітчизняних авторів досліджуються питання сутності потенціалу підприємства, як економічної категорії, визначаються складові, що його формують, досліджуються механізми управління потенціалом.

Але недостатня відпрацьованість деяких аспектів проблеми дозволяє говорити про труднощі у визначенні основних її складових. У всякому разі складність і неоднозначність проблеми ефективного використання економічного потенціалу підприємства вимагають проведення додаткових досліджень у даному напрямку.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування комплексної оцінки використання економічного потенціалу підприємства та засобів підвищення ефективності функціонування.

Формування потенціалу підприємства – це виявлення стратегічних можливостей, ресурсів і резервів потенціалу, здатних підвищити рівень конкурентоспроможності господарюючого суб'єкта. Варто враховувати, що сильні сторони є потенціалом підприємства, а слабкі – його резервом. Відповідно, завдання підприємства полягає у використанні сильних позицій за одночасного усунення слабких сторін [2].

У процесі формування економічного потенціалу підприємства варто враховувати такі основні його властивості: цілісність, динамічність, поліструктурність, взаємозв'язок і взаємодія елементів, складність, здатність до розвитку, унікальність, синергійність [4].

Процес формування потенціалу починається в момент створення господарюючого суб'єкта (засновники вкладають у нього кошти, організаційні здібності тощо), і чим більшим і якіснішим є стартовий потенціал підприємства, тим перспективнішою буде його діяльність [3].

При цьому варто враховувати профіль господарюючого суб'єкта та особливості його діяльності, адже для підприємств різних галузей можуть суттєво відрізнятися пріоритетні складові економічного потенціалу, що обумовлено специфікою функціонування, відмінностями стратегічних і тактичних цілей. Сьогодні однією з актуальних проблем сучасного українського підприємства є забезпечення конкурентоспроможності та її підтримка в умовах мінливого зовнішнього середовища. Дана проблема, в сукупності з цілим спектром інших, залишається для підприємства невирішеною, тому успішний розвиток бізнесу – це результат раціонального менеджменту, заснованого на використанні інформації про ресурси підприємства. Від якості наявних ресурсів та їх складових залежить те, наскільки динамічно підприємство буде розвиватися та відповідати сучасним ринковим вимогам. Крім того, діяльність економічного суб'єкта являє собою складну систему, яка аналізується за допомогою показників, що направлені на підвищення та покращення якості його наявних ресурсів.

У загальному вигляді рівень економічного потенціалу, процеси його формування та розвитку відбуваються під впливом низки факторів внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства:

1) фактори мікросередовища – ті, що формуються на рівні самого підприємства та обумовлені його організаційно-управлінськими, ресурсними, фінансовими характеристиками;

2) фактори макросередовища – чинники зовнішнього впливу, що виникають за межами підприємства (на державному та світовому рівнях). Дана група факторів включає в себе економічні, соціальні, політичні, юридичні умови, що виникають під впливом обмежувальних або стимулюючих заходів з боку державних органів, банків, інвестиційних компаній, суспільних груп, політичних сил, громадських організацій тощо [1];

3) епізодичні фактори – характеризуються непостійністю, спонтанністю, низьким рівнем прогнозованості; можуть виникати як у внутрішньому, так і у зовнішньому середовищі господарюючого суб'єкта.

Механізм управління економічним потенціалом підприємства повинен обов'язково враховувати нелінійність динаміки зовнішнього середовища, стадію життєвого циклу підприємства та його спроможність оперативно та адекватно реагувати на зміни макрорівня.

Тому у загальному алгоритмі управління економічним потенціалом фірми пропонуємо виокремити чотири основні етапи.

1. Оцінка – передбачає визначення рівня використання потенціалу підприємства, розміру нереалізованого потенціалу та стадії життєвого циклу господарюючого суб'єкта. Ці параметри дають змогу детального дослідження стану фірми, ефективності використання її ресурсів та можливостей в умовах нелінійної динаміки ринкової кон'юнктури, виокремлення критичних моментів у розвитку підприємства;

2. Визначення цілей підприємства – формування системи стратегічних та тактичних цілей господарюючого суб'єкта з врахуванням фактичного етапу розвитку, можливості та доцільності оперативної мобілізації нереалізованого потенціалу та потенціалу розвитку.

3. Розробка програм розвитку потенціалу – формування чітких та послідовних завдань щодо формування та використання потенціалу підприємства, направлених на досягнення визначених цілей.

4. Контроль за виконанням розроблених програм розвитку – заключний етап управління економічним потенціалом підприємства, який передбачає постійне спостереження за виконанням обраної програми розвитку.

З метою досягнення повноцінного уявлення про економічний потенціал потрібно забезпечити комплексний підхід до його оцінки та аналізу з врахуванням галузевих

особливостей підприємства, що дозволить оцінити ефективність використання наявних ресурсів.

Оцінка та аналіз потенціалу підприємства необхідно проводити регулярно для того, щоб своєчасно враховувати зміни конкурентного середовища, а також фактори внутрішнього стану підприємства, що може бути підґрунтям побудови моделі щодо управління конкурентними перевагами підприємства.

Аналіз потенціалу підприємства повинен включати значний обсяг показників. Основним джерелом інформації для визначення та оцінки потенціалу підприємства є дані, що наведено в фінансовій звітності, а в загалі в формах «Баланс» та «Звіт про фінансові результати». Будь-яке підприємство незалежно від розмірів, прибутковості, форм управління взаємодіє з ринковим середовищем, тому потрібна розробка комплексної системи показників для характеристики усіх аспектів його господарської діяльності.

Отже, формування достатнього економічного потенціалу є метою кожного підприємства й передумовою його успішної, ефективної діяльності, основою стійкого розвитку та максимально результативного функціонування.

При цьому варто враховувати профіль діяльності господарюючого суб'єкта, чинники впливу на його загальний економічний стан, а також фазу життєвого циклу підприємства, що надасть змогу максимально точно визначити «слабкі» місця у роботі, перспективи розвитку й формувати достатній потенціал для досягнення поставлених цілей.

Заздалегідь спланований порядок формування складу і структури економічного потенціалу позитивно впливає на результати діяльності підприємства, при необхідній умові ефективного та інтенсивного використання ресурсів, що базується на впровадженні передових досягнень науково-технічного прогресу у виробництво, застосуванні нових технологій, підвищенні рівня освіти і кваліфікації працівників, поліпшенні форм і методів організації виробництва, економії витрат фінансових і природних ресурсів, тощо.

Отже, дослідження економічного потенціалу підприємства з врахуванням впливу факторів макросередовища дає можливість підвищувати якість управління, формувати більш ефективні програми розвитку господарюючого суб'єкта на різних стадіях життєвого циклу. Створення якісних механізмів реагування на динаміку зовнішнього середовища дозволить запобігати різким циклічним «стрибкам» у процесі діяльності підприємства та забезпечувати максимально повне використання наявних ресурсів та можливостей розвитку.

Література

- 1 Ареф'єва О.В. Економічні засади формування потенціалу підприємства / О.В. Ареф'єва, Т.В. Харчук // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №7(85). – С. 71–76
- 2 Бугай В.З., Горбунова А.В., Ключева Ю.В. Теоретичні основи формування потенціалу підприємства // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. – №1. – С. 27–33.
- 3 Зеленська М.О. Підходи до формування та структуризації потенціалу підприємства // economy.kpi.ua.
- 4 Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.

СТРАТЕГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ СУБЪЕКТОВ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ

Станиславик Е.В., к.э.н., доцент
Коваленко А.М., к.э.н., доцент

Одесский национальный политехнический университет

На пути выхода из глубокого экономического кризиса развитию предпринимательской деятельности принадлежит особая роль. Это та область экономики, которая формирует предприимчивость, приводящую в движение и взаимодействие все виды ресурсов, которыми